

تعامل گروه‌های آموزشی علم اطلاعات و دانش‌شناسی با سایر گروه‌ها، یا ادغام در آنها؟

دوره ۳۰ شماره ۲
صص. ۳۰۷-۳۰۸

نگاهی به تاریخچه تحولات دو دهه اخیر در قلمرو آموزش عالی حاکی از آن است که برخی گروه‌های آموزشی ناچار بوده‌اند که تعامل خود را با گروه‌هایی که مرتبط می‌دانستند، افزایش دهند. از جمله دلایل این رویکرد را می‌توان باور به میان‌رشته‌ای بودن بسیاری از رشته‌های آموزشی و نیاز به استفاده از دانش برخی گروه‌های آموزشی و همچنین پاسخ به نیازهای بازار کار دانست. در این راستا، برخی گروه‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی نیز برای روزآمد ساختن خود و بقای مؤثر در صحنه آموزش عالی تلاش کرده‌اند به گروه‌های دیگر نزدیک شده و برنامه‌های مشترکی پیاده و اجرا نمایند. برای نمونه، بعضی با گروه‌های ارتباطات، برخی با گروه‌های مدیریت، و بعضی هم با گروه‌های مهندسی یا فناوری اطلاعات دوره‌های مشترکی را برگزار کرده‌اند. این روند را می‌توان در تغییر نام گروه‌های کتابداری در بسیاری از کشورهای پیشرو در این علم نیز مشاهده نمود.

از سوی دیگر، برخی دانشکده‌ها و یا گروه‌های کتابداری تلاش کرده‌اند به دانشکده‌هایی که احساس می‌شود رشته‌های آموزشی آنها آینده بهتر و بازار کار جدی‌تری دارند، منتقل شده و حاشیه امن تری برای خود به دست آورند. این گروه‌ها ترجیح داده‌اند در دانشکده‌هایی مانند علوم رایانه، مهندسی، مدیریت و یا بازرگانی ادغام شوند و تن به حذف یا حتی تضعیف ندهند. به نظر می‌رسد که این روند در بسیاری از کشورها رو به گسترش است. این پدیده در ایران هم استثناء نخواهد بود، به طوری که زمره‌های ادغام یکی از با سابقه‌ترین گروه‌های آموزشی کتابداری ایران در دانشکده مهندسی، به ویژه پس از تصویب گرایش‌های جدید درسی تحت عنوان «علم اطلاعات و دانش‌شناسی» از سوی وزارت علوم که تعداد درس‌های با گرایش فناوری و علوم رایانه در آنها افزایش یافته است (از جمله گرایش دکتری بازیابی

یادداشت
مدیریت اطلاعات

پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات
فصلنامه علمی پژوهشی
شاپا (چاپی) ۲۲۳-۲۲۵۱
شاپا (الکترونیکی) ۲۲۳۱-۲۲۵۱
نمایه در ISC، LIS و Scopus
<http://jipm.irandoc.ac.ir>
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

اطلاعات و دانش)، می‌تواند گواه بر این ادعا باشد.

در این میان، بازنگری در برنامه‌های درسی با هدف هم‌خوان‌سازی آنها با شرایط در حال تحول کنونی و پاسخ به نیازهای بازار کار اجتناب‌ناپذیر است. شواهد نشان داده است که در دو دهه اخیر، محتوای برنامه درسی همواره رو به تحول و تغییر بوده است. این تغییر موجب شده است که در برخی موارد برای تدریس بعضی از دروس به همکاری متخصصان حوزه‌های دیگر وابسته شویم. این امر می‌تواند چالشی بزرگ برای مدرسان علم اطلاعات و دانش‌شناسی باشد، به گونه‌ای که اگر مدرسان کنونی و یا آنانی که به تازگی به کار گرفته می‌شوند، خود را آماده تدریس درس‌های جدید نکنند، باید به تدریج جای خود را به دیگران بدهند. این جایگزینی در برخی موارد اجتناب‌ناپذیر و در عین حال، سودمند است، اما در برخی موارد مدرسان علم اطلاعات و دانش‌شناسی با مطالعه بیشتر و عملی‌تر، خود می‌توانند از عهده کار برآیند.

پیشنهاد جدی آن است که گروه‌های آموزشی علم اطلاعات و دانش‌شناسی با دیدی منطقی و آینده‌نگرانه به واکاوی شرایط کنونی و آینده‌پردازند و خود را آماده مدیریت تغییر نمایند. برای این منظور، ما نیاز داریم دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی متنوعی را برای آماده‌شدن در این زمینه برگزار کنیم. آشکار است که هم‌فکری و همدلی و تبادل دانش و تجربه در این راستا می‌تواند قدرت مانور و مدیریت گروه‌های آموزشی را در مواجهه با شرایط جدید افزایش دهد.

سیدرحمت‌الله فتاحی

سر دبیر